

Sokolské Brno

~

Sokol days in Brno

Sokolské Brno

by

Zuzana Botiková

Radio Slovensko / Radio and Television Slovakia

SYNOPSIS

Sokolské Brno

V teplý júnový víkend premávali Brnom električky, či ako miestni hovoria - šaliny, ozdobené vlajkami Českej obce sokolskej. Moravská metropola totiž hostila festival športu a pohybu, Sokolské dni. Práve v roku 2022 si telovýchovný spolok Sokol pripomínal 160 rokov od svojho vzniku. História tejto organizácie verne odráža pohnuté osudy Československa v priebehu minulého storočia. Keďže v telocvičniach - sokolovniach, sa okrem pohybu rozvíjalo aj zdravé vlastenectvo, členovia Sokola sa postavili na odpor totalitným režimom. Či už v 1938 proti fašizmu, alebo v roku 1948 proti nastupujúcemu komunizmu. Niekoľko desaťročí bolo cvičenie v Sokole dokonca zakázané. V súčasnosti hľadá toto hnutie nové impulzy aj nových členov. V Brne nahrávala Zuzana Botiková.

Sokol days in Brno

On a warm weekend in June, trams, or as the locals call them – šalinas, were in operation throughout Brno and decorated with the Czech Sokol flags. The Moravian metropolis hosted a festival of sport and exercise, the Sokol Days. It was in 2022 that the Sokol gymnastics organization commemorated 160 years since its foundation. The history of this organization faithfully reflects the turbulent fate of Czechoslovakia during the 20th century. The Sokol gyms healthy patriotism developed in addition to physical exercise, therefore the Sokol members stood up against the totalitarian regime, whether it was fascism in 1938 or the emerging communism in 1948. Sokol was banned by the regime for several decades. Nowadays, the organization is looking for new impulses and new members. Zuzana Botiková reported from Brno.

Sokolské Brno

Za teplého červnového víkendu jezdily Brnem tramvaje, nebo jak jim místní říkají – šaliny, ozdobené vlajkami České obce sokolské. V moravské metropoli se konal festival sportu a pohybu Sokolské dny. Právě v roce 2022 si Tělocvičná jednota Sokol připomněla 160 let od svého založení. Historie této organizace věrně odráží pohnuté osudy Československa v minulém století. Protože v tělocvičnách – sokolovnách se kromě cvičení rozvíjelo i zdravé vlastenství, členové Sokola vzdorovali totalitnímu režimu. Ať už v roce 1938 proti fašismu, nebo v roce 1948 proti nastupujícímu komunismu. Po několik desetiletí bylo cvičení v Sokole dokonce zakázáno. V současné době hnutí hledá nové podněty a nové členy. V Brně natočila Zuzana Botiková.

Original script

„Zkusíme jít na značky! Začni levou, levou, jó? Hudba...“

Sme v areáli Sokola v centre Brna.

Za nami je biela funkcionalistická budova s približne desiatimi telocvičňami a športovými sálami. Dôležitejšie však teraz je, čo sa deje na vonkajšom štadióne.

P. Sádek - “Teďka probíhají zkoušky hromadných skladeb, právě nastupuje a zkouší Slovácká beseda, a vlastně pres den se tady vyzkouší 16 skladeb, které budou zítra předvedeny v tom hlavním programu.”

Vysvetľuje mi Petr Sádek, náčelník Sokola Lomnice nad Popelkou a tiež sokolskej župy Krkonošskej-Pecháčkovej

P. Sádek - „máme vzdelavatelský odbor, máme odbor sportu, a sport pro všechny, takzvanou všestrannost, a právě náčelník stojí s náčelníci v čele té všestrannosti“

a je tiež autorom dvoch hromadných skladieb, ktoré sa tu budú o krátku chvíľu cvičiť. Jedna z nich sa volá Bondi

P. Sádek - „Je to skladba pro mladší muže, kdy já jsem si říkal, že každý chlap chtěl být někdy jako James Bond, tak vlastně ta pohybová skladba nám skvěle umožňuje zahrát si na toho Jamese Bonda. Takže se tady na ploše představí zhruba stovka Bondů. Já si troufám tvrdit, že to je mládí našeho Sokola, Bondi proto, protože chceme být moderní.“

Sokolské hnutie tento rok oslavuje 160 rokov svojej existencie. Na jeho počiatku stáli pražskí národovci a telocvikári, Miroslav Tyrš a Jindřich Fügner. Ich snahou bolo za pomoci pohybu a jeho verejnej prezentácie zjednotiť národ a posilniť jeho uvedomelosť. V zdravom tele zdravý duch! Či, tužme sa! To sú niektoré tradičné sokolské heslá, ktoré prežili desiatky rokov, aj obdobie komunizmu, keď bola Česká obec sokolská zakázaná. Sokolské cvičenia vtedy nahradili spartakiády. Podľa Petra Sádka tento spartakiádny odkaz kazí imidž dnešného Sokola. Avšak dozvedám sa, že niektorí z dnešných sokolov cvičievali aj na Strahove.

English script

„We will try to go to the signs! Start with the left, left, alright? Music...“

We're in the Sokol complex in the center of Brno.

Behind us is a white functionalist building with about ten gyms and sports halls. More important now, however, is what is happening in the outdoor stadium.

P. Sádek - „Rehearsals of group exercises are currently taking place, Slovácka beseda is just about to start and rehearse, and actually, during the day, 16 compositions will be performed during the main programme. “

Petr Sádek, chief of Sokol Lomnice nad Popelkou and also of the Krkonoše-Pechacek Sokol County, tells me.

„We have department for education, we have a department for sport, and sports for everyone, the so-called universality, and it is the chief that stands at the helm of the all-around discipline“

He is also the author of two mass pieces that will be performed here in a short while. One of them is called the Bonds.

P. Sádek – „It is a choreography for younger men. I was thinking that every guy wants to be like James Bond at some point, so it is actually this choreography that allows us to play being James Bond. There will be about a hundred of Bonds performing it. I dare to say that this is the youth of our Sokol: Bonds, because we want to be modern.“

This year the Sokol movement celebrates 160 years of its existence. Miroslav Tyrš and Jindřich Fügner, Prague patriots and gymnasts, were at its beginning. Their aim was to unite the nation and strengthen its consciousness with the help of movement and its public presentation. A healthy spirit in a healthy body! Let us strive! These are some of the traditional Sokol mottos that have survived for decades, including the communist period when the Czech Sokol community was banned. Sokol exercises were then replaced by Spartakiadas. According to Petr Sádek, this Spartakiad legacy spoils the image of today's Sokol. However, I learn that some of today's Sokol members also used to train at Strahov (where Spartakiadas would take place).

H. Pokorná: "Cvičila som v roku 1960 na Spartakiáde, a išla som zo Žiliny, z Makyty. Ja som to nikdy nevnímala ako povinnosť, ja som rada išla cvičiť."

To som si prisadla som si k dvom starším cvičenkyniam.

"Já jsem Ivana Kocourová a tadyhle je Helenka Pokorná, léta už spolu cvičíme, desetiletí. Telocvičná jednota Sokol Jalůvčí. Můžem hovořit po slovensky? Ja som Slovenka, ináč. Vlastne ty si začínala v roku 90. To jsme vtedy dostali spátky ten Sokol, takže máme svoje zázemí a je to fajn. A máme takú partu 20tich ľudí a chodíme na slety. Nemáme žádnou tu ponorkovú nemoc, a aby toho nebylo málo, tak ešte každý rok ten Sokol náš jezdí na dovolený, pravidelne."

Obe kamarátky sa zhodujú, že ich telovýchovnej jednote chýbajú najmladší pokračovatelia tradície. Iba niekoľko metrov od nás sa však začnú zhromažďovať deti.

J. Sobotová: "Dobrý den, moje jméno je Jana Sobotová, jsme ze Sokola Spořilov, to je v Praze, přivezla jsem děti, které cvičí moji skladbičku, jmenuje se Žížaly. Cvičí děti v rozmezí 6 a 11 let. Samozřejmě u nás v Sokole cvičí i nejmladší děti, jako v oddílech rodičů a dětí. A ty se mnohdy ještě rozdělují a cvičí zvlášť batolata a děti, které už chodí."

J. Sobotová: "Tak ja musím říct, že děti, které rodiče už dovedou do Sokola, tak to už jsou děti o kterých víme, že tam už ten zájem, aby se dítě všestranně hýbalo už je. Odchováte si nějaké děti, spousta vám ich odejde, a pak jsou možnosti, že se vrátí se svýma dětma. Ale celkove bych řekla, držte nám palce, myslím, že to půjde."

Dokladom toho, že to pôjde je aj Hana Kolovratníková, náčelníčka všestrannosti v Sokole Brno, ktorá v Sokole vyrástla. Teraz chodí do Sokolovny precvičovať deti aj so svojím niekoľko mesačným synom. Má ho zaveseného v nosiči. Vraví, že deti treba viesť k pohybu už od malička.

H. Kolovratníková: "V současnosti by to měla být i úloha Sokola, protože tady se nejede na výkon, nejsou za to nějak známkovani, ale mají možnost si vyzkoušet různé sporty a s takovým vlídným přístupem."

"Držíš, držíš na hoře, je potlesk (potlesk), tak, mějte se krásně, užijte si slunečné Brno, nazdar!"

H. Pokorná - "I exercised at Spartakiáda in 1960, and I went there from Žilina, from Makyta. I never perceived it as an obligation; I was happy to exercise!"

That is when I joined two elderly trainees.

"I am Ivana Kocourová and this is Helenka Pokorná, we have been exercising together for years, for decades even! The gym unit Sokol Jalůvčí. May I speak Slovak? I am Slovak, by the way. We actually started in 1990s. That's when we got the Sokol back, so we have our base and that's good. We have a group of 20 people and we go to reunions. We do not have a cabin fever and if this all was not enough, our Sokol group goes regularly, every single year, on a group vacation.

Both friends agree that their gymnastic unit is missing the youngest followers of the tradition. Only a few metres away, however, children start to gather.

J. Sobotová: "Hello, my name is Jana Sobotová, we are from Sokol Spořilov, which is in Prague. I brought along children, who are practicing my choreography titled Žížaly. Children between the age of 6-11 are exercising. Of course, even the youngest children are practicing with us at Sokol, in the parent and child sessions. They are often further divided, to toddlers and to children, who can already walk.

J. Sobotová: "Well, I have to say that the children, whose parents bring them to Sokol, are the children who we already know to have an interest of being active. We bring up some children; a lot of them will leave, and then the chances are some will return with their children. Overall, I would say, keep your fingers crossed; I think it will work."

Proof that it will work is also Hana Kolovratníková, the head of all-around at Sokol Brno, who grew up in Sokol. Now she goes to the gym to train children with her baby son. She keeps him in a carrier. She says that children should be encouraged to move from a very young age.

H. Kolovratníková: "Nowadays this should also be the role of Sokol, because here it is not about performance; they are not graded, but they have an opportunity to try different sports with a friendly attitude."

"You hold, you hold it up, there is applause (applause)... so, have a great time, enjoy the sunny Brno, bye!"